

gős és alapos feljavítást igényel. Az előadásoknak a munkások anyanyelvében való megtartása és a kultur munkának a munkásság választott vezetői által történő irányítása sokban hozzájárulna ahhoz, hogy a romániai Munka és Jókedv mozgalom valóban eredményes szabadidőmozgalommá váljék.

1. G. Bonthoul: La durée du travail et l'utilisation des loisirs, Paris, 1924. — 2. Revue de L'Institut de Sociologie. 1937. Bruxelles. — 3. Muncă și Voe bună, București, 1938. Suchianu tanulmánya. — 4. Revue International du Travail, 1938 janvier. — 5. Fr. Bloch-Lainé: L'emploi des loisirs ouvrières et l'éducation populaire, Paris, 1936. — 6. I. m.

AMERIKAI NÉGER KÖLTŐK VERSEI

Fordította: FORGÁCS ANTAL

LANGSTON HUGHES: DAL

*Lent Dixie táján, délvidéken...
Jaj szakadj meg szívem!
Egy nyurga fa törött csúcsára
húzták fel, édesem.*

*Lent Dixie táján, délvidéken...
Bomlik husa, ina.
Fehér Ur, Krisztus, te felelj hát,
Minek itt az ima?*

*Lent Dixie táján, délvidéken...
Élek még?... Jaj talán...
Te kedves árny, szelid és meztelen
ott fenn a nyurga fán...*

LANGSTON HUGHES: HÁZISZOLGA

*Jaj mindig így
kell szólanom:
igen, uram!
Egész nap így:
igen, uram,
igen, uram!
E két szó meredek hegyét
reggeltől estig járom én,
igen, uram,
igen, uram.
Ő fehér, gazdag, öreg ur,
világ ura,
a cipőjét kérem
adja ide...
Igen, uram!*

CLAUDE MC. KAY: A HARLEM TÁNCOSNŐJE

Ringyók, csavargók tapsa száll feléje
s a nép bámulja pucér, büszke testét,
hangja akár a flóta bús zenéje,
melytől lent délen ízesek az esték.

Vágygal s szelidséggel teli a tánca.
Mellén a fátyol bomladozott, tépett.
A dereka úgy fénylik, mint a pálma,
mely már nem egy viharral szembe nézett.

Fényes haja puhán hull a nyakára,
részeg legények pénzt dobnak feléje
s kurjantanak... E fekete csodára
irigység villan a ringyók szemébe!

S ő csak mosolyog, hajlongva, kerengve,
míntha egyedül s nagyon messze lenne.

COUNTEE CULLEN: ÉLMÉNY

Baltimoreban sétáltam én,
ó ifjuság, ó pompa, fény!
Egyszerre egy fehér fiu,
tán nyolc éves volt, jött elé.

Nyolc éves voltam én is ép',
gyanutlan, ártatlan kölök
s nyelvet öltött rám a fiu:
„Feketék! Négerek! Dögök!”

Baltimoret jól megnéztem én,
elmúlt ott sok nyaram, telem,
de legjobban minden közül,
mégis erre emlékezem.

OTTO LELAND BOHANNAN: MOSÓNŐ

Fekete arcán könnyek csikja fénylik,
a bü küzd benne reszkető reménnyel,
sikál, kefél reggeltől éjszakáig
és lugos víz fröcsköl körötte széjjel.

Ötven éve dolgozik így, magában,
ereje por és piszok között vérzik.
Mos és hallgat, de táguló szemében
lobogó lélek nemes tüze fénylik.

JAMES WELDON JOHNSON: TESTVÉREK!

Látjátok őt... Nem bátorság, de dac
 ül arcán, tompa dac, mely emberhez
 nem volt méltó soha. Hisz állat ő...
 Nézzétek, hogy forgatja a szemét,
 akár a vad, mely csapdába jutott.
 Miért van oly formája, mint nekiünk?
 Ember beszélj! Ember mondom, noha
 nem vagy méltó e névre, mely dicső.
 Ki alkotott? A fajod voltaképp'
 milyen? Háromszáz éve ismerünk,
 három nagy csatán engedelmesen
 védtétek asszonyunk és gyermekünk.
 Közülük való vagy-é, mondd, te is?
 „Igen és nem.“

Ugyan már, mit beszélsz!
 „Fiatál nem vagyok. Fajtatokkal
 a fajtám egy idős. Én vagyok.. én
 minden ugrani készülő. Ahol
 korlát török és lánc szakad ott ott
 vagyok. A feltörekvőt lehuzom,
 mert súly vagyok s kötnék a föld nehéz
 törvényei. Számonkérő harag
 s az elkerülhetetlen vég vagyok,
 hideg erő, önkény s erőszak is,
 a testet öltött megaláztatás,
 gyilkos tettek emléke, sűrített
 keserűség és tömény gyűlölet.

Öröm a rég halottak könnyeit,
 elomlott vágyukat és vak hitük,
 az eladott gyerekek sikolyát
 amint vitték őket anyjuktól el.
 Nincsen népem, fajhoz nem tartozom,
 de a keserveket jól őrizem!
 A bűnötök öröksége vagyok!
 E faj védte gyermekeiteket,
 asszonyaitokat s ezt tenné még
 ma is... De én, ha kell... de én...“

Elég!
 Halál a kutyára! A tölgyre ott
 huzzátok őt. A tölgy lassabban ég
 mint a fenyő... Szalmát ide, sokat!
 Hé, ne huzzátok oly magasra fel!
 Nem látjuk így arcát vonaglani
 s kinjaiban nem gyönyörködhetünk.
 Fáklyát! A láng cikk-cakkban felszalad!
 Már kiabál a dög... Víz! Víz!

*Hogy túl gyorsan ne ölje meg a tűz.
Látjátok, mint csavarodik, hörög,
segítségét várva mered szeme...*

*Kuss, kutya! Hiába kiáltasz! Husa
keményedik, szétomlik hamuvá,
asztán lehull... Csak csontot tart a lánc
s a füstös tölgyön kormos vész lebeg.
Mindenki kap belőle valamit.
Tiéd e csont, tiéd meg a foga,
s a fejét vezérünknek visszük el,
ezt kívánja az illem s tisztelet.
Igy bosszultuk meg gonoszságait...
Csak azt tudnám az utolsó szava
voltképpen mit is jelenthetett:
„Testvéreim, testvéreim az Urban!“*

AZ ÁTPOLITIZÁLT KORTÁRS

Irtá: NEUFELD BÉLA

Amióta az emberek közületekben élnek, mindig politizáltak. A lényeges ebben, hogy amíg a letűnt időkben a politika általánosságban csak egy kisebb csoport kiváltságos érdeklődési és hatalmi köre volt, amit osztályhelyzetük szabott meg, addig napjainkban ez a kortárs mindenmapi gondjává és életelemévé vált. A feudálizmus korszakában pl. a politikum a földesurak kiváltsága, aminek a jobbágyok csupán passzív anyaga voltak. A jobbágyok politikai megnyilatkozása legfeljebb egy-egy jobbágy-lázadásban robbant ki, tulnyomóan gazdasági és szociális indítékokból s kevésbé elsődleges politikai okokból. A tőkéstermelés fénykorában, a parlamenti demokrácia idején, bár a széles tömegek bizonyos foku befolyásra tettek szert a közélet alakításában a képviselőválasztásokon keresztül, maga az egyén politikai érdeklődése általánosságban csekély s leginkább a választások idejére korlátozódott. Kétségtelen, hogy Nyugaton a politikai kultúra foka magasabb volt, mint pl. Középeurópában s a mig pl. Nyugaton a filozófusok munkálták ki a politikai rendszerek és eszmények gondolatkörét (lásd a francia Enciklopédistákat), addig nálunk, Középeurópában, a vezető gondolkodók, állambölcselek egybehangozóan rámutattak a politikum kivülállására, kiemelve amaz országok közvéleményének és szellemi érdeklődésének apolitikus természetét. Kiválóan a németek jártak ebben elől. Hugo Preusz műve, *Das deutsche Volk und die Politik*, igen meggyőzően mutatja be a németiség politikai arculatának kimintázatlanságát. Nemhiába mondta egy francia megfigyelő a németekre vonatkoztatva: *A világ legjobban kormányozható népe* — éppen apolitikus neveltsége miatt s joggal merülhet fel a kérdés, hogy ez a fejletlen politikai múlt nem egyik oka-e a németiség magatartásának a nemzetiszocializmussal szemben, ahogy azt kritikátlanul fogadta. Viszont nem lehet elvitatni, hogy a német nép, a maga sajátos módján rohamosan politizálódik, amivel csak ténymegállapításra szorítkozunk s nem fejezünk ki